

מסורת הש"ס

(א) וְלַעֲלֵיל הָ, מְנֻחֹת סָד; פֶּדֶס
 בִּצֵּר קֶהֱמָ; (ב) וְלַעֲלֵיל סֵא;
 לִקְחֹן מִיִּמּוֹדֵי צִוִּי בִצִּי
 כִּי יָי מוֹסֵס עַל דִּימֵי עֵינֵי
 (ד) נָשָׁם לַפְגִּיזוֹת אִתָּהּ בִּימֵינֵי,
 וְתִמְחַלֵּל שֶׁחֲזִין קִינֵי
 (ה) מַעֲתֵל מִשּׁוֹם (קָה) בִּי
 הַמְקוֹר, (ז) בִּלְבִיצִים, בְּגוֹן
 וְיִי מְנַחֵמֵת אֶחָד מִיִּי גִי
 (ח) הִים מְחַבֵּק בִּימֵינֵי בִּי
 זִיָּק אֶרְצוֹנוֹ מַעֲתֵלֵי בִלָּא
 תַּעֲרֻצוֹת כֻּלָּא אֶבֶל הֵא אֶחָד
 תַּעֲטֹפִין זִכְרֵיהֶם הַסִּיד;
 (ט) זִיָּק הֵא מַעֲתֵלֵה נְמִי בִּי

הגהות הב"ח

(ה) גמ' אמר קרא תעשה כג'ל ומיבת קן ממחק: (ו) שם נעשייה דמרחם קדוש: (א) שם ואל איפסיל ליה בלקוח אישתמיטמיה: (ד) רש"י ד"ה ופרך וכו' מעשר בהמה ועוד: (ה) ד"ה נשעת וכו' שלא יכו לקוחין ובמע':

מוסף רש"י

ר' יוחנן חזאי בהילמא.
וכיון דגברא רבא אתחזאי לי
אמינא מילתא מעלייתא אני
אומר היום (מנחות 97:
מכ"ח). והרי הוא כבכור.
כלומר ודבר זה יש לי דין
ככור (לעיל כא:). מה בכור
קדוש לפני זמנו שסרי
קדושתו מרחם (לעיל כא:).

רבינו גרשום

תהיו ענין למעשר בהמה.
דאיתח' בשיטה שמכניסין
לוי וקדוה לו ש' שמכניסין
וסקרו בסקריה; תהיו ענין
להטאת ואשט' דאיתח'ו
בשיטה שפוקשין; דא
ל' מצי' אמרת ודמא
דבך ענין דאית' בא' ש' ש' ש'
זמא ותני בא' ע' חטא;
אמא ענין לעולה
שלמים. דאיתח'ו בשיטה
א' א' א' א' א' א' א' א' א'
דומיא דבך ענין א' א' א'
בדד ונדבה לאפקי
עולה ושלמים בדא' בנדר
ונדבה; אמא רבא
א' קשיא התיא רבא דאי
דאמא רבא ח' תעשה של'
ל' לקוח ואיתח' מיט'
הכתוב לקוח בשעת שקיעה
למורכבן וראוי לקורבה
בא' א' א' א' א' א' א' א'
כשן עוברין לקוח הלו
עשיה ל' חזר לקורבה
א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א'
ש' ש' ש' ש' ש' ש' ש' ש'
עלום א' א' א' א' א' א'
בשעת עשיה; מחסור זמ'
נכנס לזיר התעשרה. ושת
השק' קיימין ב' א' א'
ש' ש' ש' ש' ש' ש' ש' ש'
מחסור זמ' קורט' לפני
זמ' במעשר וקרב לאחר
זמ' א' א' א' א' א' א' א'
מחזיקין מהכל נכנסין כגון
שנתנו לו חזר ולקוח
ממנו. א' רבובע עורבת
כוכבים א' מיידי א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א'
חזר ולקוח ממנה ב' א' א'
ב' א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א'
א' א' א' א' א' א' א' א'

בנין אינו נלקוח. ללא שייכא צהו לך
וסריך והא צבור כפי. ואת ילפת מינה
נלקוח וממנה שהרי תעשה שגול
תעשה לשורך והא ודאי לא מציית מוק
ולא צעי עשייה ו שיקדישנה האיש:
ותחטא ולאשם. ללא לימניהו מלקוח
וממנה: דומא דבנין. דשמעת
צבור אדם מה צבור אינו בלא על
חטא כו': צבור אינו נדר ונדבה אלא
חובה: ואימא לעולם ראייה. שהיא
חובה ולא על חטא: צבור אין זמן
קבוע לקדושתו אלא כשגול קדוש:
בשעת עשייה. בשעת שכן ראויין להחשך
ומעט הכתוב שלא יהו (א) לוקחין
ובצעי אמר לאו שעת עשייה היא:
ר' יוחנן ראי צחימא כו'. הלילה
נראה לי ר' צהלום ו' והאילו ונראה
לי יודע אני כי שאומר היום דבר
טעם: חל על מחוסר זמן. שאם
לקוח קודם שבעת ימים ללדתו שוב
אינו נכנס לדיר להחשך וכל שכן אם
לקוח גדול. והא מחוסר זמן ללא שעת
עשייה היא וחייב עליה דין לקוח:
ואם סימא לומר משנה ודאי ר' שמעון
הא לדיריה מחוסר זמן שעת עשייה
הוא ומשום הכי לקוח חל עליו ומיהו
בצעי אמו מודה דאין לקוח חל עליו:
וחור ולקוח ממנה. ואם יש לו תעשה
והוא חייבין במעשר ואם יאל אחד
מן הכשירין בעשירי הרי טוב ואם
יאל האתמן בעשירי יאכל בתומו
לבעלים: אישמיטתיה. להאי
מקשה הא דלמר רבי אסי כו' והכא
נמי כגון שנתנו ר' בצעי אמו:
ומעשריה

והרי הוא כבכור מה בכור
מחוסר זמן קדוש לפני זמן
איזהו אתנן שנכנס לדיר ל
והא איפסיל ליה (2) בלוקח
יוחנן לקח עשרה עוברין

פסולין למי חטאת מפני שהן [כר'] נהרס רוצה ו"ל דלניהו סברי דהני ד' נהרס ולשמואל דלמרי אין הניס מטהרין בזווי בפסחים (דף 5.) דיש טעילה לזב צערס הלהל אפי' רחוקים מפרת י"ו ומיהו לעב חטאת קשה לפסולין למי חטאת וממנו מתעבדין ויורדין בתוך ההרעות הגמורין היוצאים ממערות ואין מי הגשמים מ שכן י"ג נהרות ומעיינות דקתני כסיפ' להמתין אבל חזר אחזב ומערת פמיים קמ"ל דמערת פמיים אינו מי מערובו דצדרי רב ואצבו דשמואל אלא דחממיה גזור ומראה שהם צטלות צורס שהרי מיומן הוא קטפרס מצדן אלא "מיומן הלוקח בהמה (דף כב. ב.) (ימי) דכל איס לים הגדול י"ג דלמריין בריש מכות (דף 77.) בלא מערובת כלל: ו**במה** בנך אינו ב"י וי"ל דהתם הוא דצננין אז יליף פסח ד הקישן הכמזב וא"ת והא בזהאי י"ג (דף 85.) ואפי' פליג עליה ר"ע ולא ק' הק' פ"ק משקין ליה אלהדי לכמה (דף 85.) משקין ליה אלהדי לכמה (דף 85.) התם על כרחן הקישן הכמזב לענין דלמר דנין אפשר משאי אפשר וליה אינטריכא ליה היקשא דנדה לשאר ד דליף לה מכות ממיתה והיינו אפשר אבבור. תימה דצריש עד כמה לעיל בשוך וי"ל הא דדרשינן ליה צכור דצכור לא שיין קדושה עשייה צכור מחוסר זמן אי נמי נהט

ש: אמר קרא תעשה. כן
בזכור דהא מרחם קדוש

מה בניך אין בללוקו
ובקרר אינו בללוקו ובכ
א"ק (ב) ¹ בן תעשה
דלא איתיה בעש
תנהו ענין למעשר בו
לחטאת ולאשם דומין
בא על חטא אף צאנן
חטא ואימא תנהו
דומיא דבנך מה בנ
ונדבה אף צאנך ושור
לעולת ראייה דומיא
קבוע לו זמן אף שור
זמן אי מה בנך אינו
וצאנך אינו בללוקו כל
יוחנן אלקח עשרה ע
נכנסין לדיר להתעשר
תעשה בשעת עשייה
א"ר אסי א"ר יוחנן ל
אמן כולן נכנסין לדיר
הללוקו או שניתן לו
בהמה א"ר אלעזר (ב)
מילתא מעליא אמין
עשייה מעט הכתוב
אליקים לר' אלעזר ה
אמר ליה זו אינה מ
משנה (ג) ר"ש בן יהוד

קדוש לפני זמנו וקֹרֵב
 וקֹרֵב לאחר זמנו
 תעשר כל שנתנו לך
 ישתמיטתיה הא דאמֵר
 מעי אמן כולם נכֵּחַ

והעצבות הא' לאו הכי שר
מדליין דא"י גבוהה מכל ה
ן אלא פרת ציומי תשרי בלג
ומה והואה היאך י"ה היה על
הממה שפירש הדקד"ר נהרות
ואלץ ואלפץ ומירד שמהה ל
השטפים והולכים לים ואין
רצין ומכונסין שם מדע ה
באר שפל למוה חרסית אר
וילטירכא למתינו דכשרים ל
נהרות אצל י"ה נהרות כשרות
ממפני מראית העין משום
הנהרות מחוברין אל הגז
מחברן כל זה פ"י ר"מ צמח
הבטל חור וניעור כשחור
ההטוב שם לא עלתה לו
דוח ומתנה בו. ווא"ס י"ה אר
מפסח מזרים אצל הכא
הודה נמי מסקינן טעמא ד
המניה אצל וזמר משום
ה מהכא פסח מזרים לים
מפסח משאי אפשר וא"ס
היה שינויא דעל כרחין הקי
ים ומשום הכי לא מוקי
משאי אפשר וגוזה שזה
ד"ה: דרשין לעינן צבור
לכחי צבור אצל מ
השם: ר"ק עשרה עובר
ממני אמו י"ה ואפילו לרבי ש

כאידך דשמואל דאמר נה
צריינא דאמר יוצל שמו וא
מכל מקום ¹ מסייעין ליה מ
דלא פליגי עליה בצברא ז

במתנה אף ¹⁶ צאנך
 גנה והאי בכבוד כתיב
 ׀ אינו ענין לכבוד
 ה ¹⁷ דברחם קדוש
 מה ואימא תנהו ענין
 דבנך מה בנך שאינו
 ושוורד שאינו בא על
 ין לעולה ולשלמים
 ׀ שאינו בא בנדר
 כו' ואימא תנהו ענין
 דבנך מה בנך שאין
 וצאנך שאין קבוע לו
 לקוח כלל אף שורך
 אלמה א"ר אסי א"ר
 רין במעי אמן כולם
 אמר רבא אמר קרא
 מיטע הכתוב גופא
 עשרה עובדים במעי
 התעשר והא אנן תנן
 תנה פטור מן מעשר
 יוחנן חזאי בחילמא
 א"ק תעשה בשעת
 יתיביה ר' שמעון בן
 חל על מחוסר זמן
 ה ואם תמצא לומר
 היא ¹⁸ משום ר"ש
 נגס לדיר להתעשר
 ב לאחר זמנו אף
 גי תנא קמיה דרב
 וחזר ולקחו הימנה
 רבי אסי אמר רבי
 זין לדיר להתעשר
 ותישורה

וְלֹא פִסְלִינָן לְהוּ שָׁמָּה י"א
 יְלִידוֹת וְאִין נִשְׁאָרִין שֶׁם מִי ג'
 בְּחֵמָה מְהֵרָהּן מְזוֹרְעִים וּבְמֵה
 מְזוֹשִׁים עָשְׂשׁוּ פֶסַח שֶׁנִּי וְעַל
 וְזִילִין לֹא קָשָׁה מְטִיבִיל וְזִין
 וְנִיבְרִייתָא לִּי מִדְּמִילִין אִין
 בְּנִמְקוּלוֹת גְּבוּרִים
 דְּתַנְתָּן בְּחֵמָה פֶּרֶה (פ"ח מ"א)
 דְּמֵה יִמְתִּין עַד שִׁיִּהְיֶה דְבַר
 שִׁירְדָן יוֹרֵד מִמַּעֲרֵת פְּמִים
 הֶכֶל וְעוֹד פִּי רִמָּה דְּאִיכָא
 שְׁמִים וְלִפִּי פִירוּשׁ אַחֲרֹון
 בְּחֵמָה מְעִירָם מִקְּוֹלוֹת
 בְּחֵמָה יוֹרֵד קִדְמָה קִדְמָה
 בְּחֵמָה עַד כְּדִי שִׁישׁ בִּז שִׁיעוֹר
 יִלֵּה הֵסֶם אִיתְּנָהוּ בְּעִינֵיהָ
 דִּין אִפְשָׁר מִשְׁאִי אִפְשָׁר כְּדִי
 שְׁאֵל הוּא וּמוֹדָה ר"ע י"א דֵּלֵא
 אִל מוֹעֲבָדָת שִׁיחָא עֲבֻדוֹת
 יִתֵּן לֵר"ע הֵיחָא הֵיחָא
 חֲלוּתָא דִּלְחִין דְּלִיכָא
 אֲחֻדְצִי בִּר אִינִין דְּלִיכָא
 וְמֵה יִתְרָךְ כֹּאן ו"ל ט'
 כְּר"ע וּמֵיהוּ קָשָׁה מֵהֵיחָא
 חֲסֵם לִיכְמָה דְּבִרִּים :
 כְּדִאֲמַר אֲמַר קֶרֶן כֵּן
 חֲסֵם דְּאִפְקִיָּה רַחֲמֵנָא בְּשִׁלּוֹן
 בְּמֵי אֲמֵן ב"ה : לֹא דִּלֵּא
 וְיוֹן בִּי יִהְיֶה דְּלִיכָא מִחוּסֵר

מכִּיפִיָּה מִזְרִיךְ עַל דְּמִסְיֵעֲתָא לִיה
וְלוֹ פְּלִיגֵי רַבָּנָן עֲלִיהּ וְסָבְרֵי דְפֶרֶת שְׁמוֹ
אֶל דְּקָאֹמֵר רַבִּי מֵאִיר דְּמִימִיו פֶּרִין וְרַבִּין
דְּנֶהֱרָא מְכִיפִיָּה מִזְרִיךְ וִיכּוּלִין לְסָצוֹר

לא שייך י"א לאמר למה נקרא שמו
פרת כי אם לרבי מאיר לפי שיש לו
שם אחר לר' מאיר ויוכל משמע לרבין
כמו יבלי מים (ישעיה ג') ובבבאשית
רבה נמי דריש כרבי מאיר דקאמר
חדקל פתחין פתחין פתחין פתחין
שגגול פתחין פתחין פתחין פתחין
ורבין י"ב ובלא גשמים נהרות ומעיינות
מתגברין דאמרינן בראש השנה (דף
א:)^א (באחד) באייר שמואל כימה
עולה ביום ומעיינות מתגברין
ובמרחשוון הן מתמעטין מפני מניעת
גשמים שלא המטיר כל הקיץ (דאמרינן)
בפסחים בפרק מי שהיה טמא (דף
ד:)^ב תשרי מרחשוון וקסליו חמה
מהלכת י"ג באייר כדי לייבש את הנהרות
ובסוף סדר תעניות (תענית דף ה: ע"פ)
נמי אמרינן שאין לך טפה שירד י"ד
שאין עולה טפחיים כנגדו מלמטה
וכמו שהקדקע מלמטה כלמטה
מלמטה בשעה שהגשמים יורדים כמו
כן לענין יריבו הנהרות מתרבים
המים ומתגדלים מלמטה כשהמטר
יורד מלמעלה י"ו ואמרינן התם נמי
דאמר תהוומא עילאה לתהוומא תתאה
אבע עיניה וא"כ א"כ מנלן דהא דרב
פליגא מיתר דאמר מטרם במעברא
כ' ללמא היינו י"ז משום שאז מתגבר
המקוה כדפרישית וי"ל משום דאם
איתא דסבירא י"ח דאורחא דמילתא
דמזבירן מכיפיה א"כ גם כל הנהרות
נמי לפעמים מזבירן ומאי קהדא דנהר
פרת אין זה עדות והקשה ר"ח לשמואל
דאמר אין המים מטהרין ופולטין אלא
[פרת] בזיומי תשרי בלבד ולרב ונאזהר
דשמואל קשיא להו הא דתנן בזמא' פרה
(פ"ח מ"ב) ומייתי י"ח בסנהדרין ריש

הנוטפין על הזוחלין והוו להו גשמים
מים ועוד הקשה לרב ולאזוהו דשמואל
מקדשין מי חטאת עברז פסח דלמרי'
טמאים של מתי מדבר מישאל ואלנפן
ומאורעיס עברז פסח מישאל מקדוש
מים ומעברזין בן פ' אלהימי גשמים
ס לא במים המכונים^(א) ובגון בזהרות
בבאר אחאז ומערת פמיס כשרים וכל
ר' ישמעאל ר' עקיבא אומר אינו לרין
ירדן פסול מפני שיש בו זמין מערבות
מימימר מן הדין קמא קמא בטל אפילו
קשיא כל הך דבימי משה דלכתי לא
חלת המכרות אינם כשרים שזה דבר
טביל לא יתכן כן לפי מה שפירש לגיל פך
ספור ומיהו יתכן אומר טעם דמחזירים
אבל הכא אין הנוטפים ניכרים ויודעים
מר ר"ע במנחות פרק התודה (דף פב.)
ירין צ' בנות כוחים (מה ל:) על כרחך
ל חדש שוות ביה ומוכח התם דהיינו
דא בפסחים פסקה מ' שיהי טמא
היקשא לומר דברים אלו שיהי לממיר
הפרק בנות טמא (דף ל:) ר"א היא
דנעמידנה נמי כר' אליעזר אי נמי
דאין משלשין במכות (בסוף) (דף ה.)
בבב קרא בן תעשה אם אינו ענין
עשה הוסיף לך הכבוד עשייה אחרת
עשייה דרשין ליה למעשר משום^(א)
לא דאורא הדין נולדו ל: כיון דהוי
זו נכנס לדיר להחמער:

מזו א מ"י פ"ו מהלכות
צבורות הלכה יב:
מזו ב מ"י פ"ג מהלכות
איסורי מזבח הלכ' י:

תורה אור השלם

1. בן תעשה לשרך לצאנך
שבעת ימים יהיה עם אמו
ביום השמיני תתנו לי:
שמות כב כט

שיטה מקובצת

[illegible]